

УДК 657.6:339.154
JEL Classification M410

Кузьма Христина²

аспірант

Львівський торговельно-економічний університет
м. Львів, Україна

E-mail: kuzma.xristina@gmail.com

МЕТОДИКА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ КОМІСІЙНІ ОПЕРАЦІЇ

Анотація

Вступ. У сучасних умовах на підприємствах, які здійснюють комісійні операції, потрібно встановити механізм ефективного управління, основним структурним елементом якого є система внутрішнього контролю, яка надає системі управління оперативні дані з цілю уникнення і усунення негативних результатів під час діяльності. Правильно сформований процес внутрішнього контролю на підприємствах, які здійснюють комісійні операції, дасть можливість вчасно побачити відхилення у діяльності підконтрольного об'єкта відповідно до встановленої програми та запропонувати деякі поправки у його діяльності.

Методи. Методологічним і теоретичним фундаментом дослідження є нормативні і законодавчі акти з питань внутрішнього контролю та праці відомих зарубіжних і вітчизняних науковців з методології і теорії внутрішнього контролю. Інформаційною базою для проведення дослідження стали 10 підприємств Львівської області, які здійснюють комісійні операції. Основою дослідження є науковий інструментарій, який включає критичний аналіз методики проведення внутрішнього контролю на підприємствах, які здійснюють комісійні операції.

Результати. У статті досліджено визначення понять "методика", "методика внутрішнього контролю" та запропоновано власне визначення. Проаналізовано основні методи внутрішнього контролю. Виділені основні форми внутрішнього контролю на підприємствах, які здійснюють комісійні операції. Встановлено, що методику внутрішнього контролю діяльності підприємств, які здійснюють комісійні операції, краще розглядати у розрізі проведених етапів (приймання товарів на комісію, перепродажна підготовка, зберігання, уцінка, зняття з продажу або реалізація комісійних товарів). Запропоновано загальну схему методики проведення внутрішнього контролю на підприємствах, які здійснюють комісійні операції. Встановлені основні об'єкти, джерела інформації та прийоми внутрішнього контролю на підприємствах, які здійснюють комісійні операції. Отримана в результаті проведеного внутрішнього контролю інформація, узагальнюється у Звіті про результати здійснення внутрішнього контролю, головною складовою якого є пропозиції щодо усунення виявлених недоліків. На основі даного Звіту на підприємстві приймаються певні управлінські рішення.

Перспективи. На підприємствах, які здійснюють комісійні операції, в подальшому потрібно досліджувати основні проблеми організації внутрішнього контролю, що покращить ефективність діяльності досліджуваних підприємств.

Ключові слова: методика, внутрішній контроль, підприємство, управління, комісійні операції.

Вступ.

Особливе місце в управлінні діяльністю підприємств, які здійснюють комісійні операції відіграє внутрішній контроль. Оскільки, саме внутрішній контроль забезпечує підприємство достовірною інформацією про стан його роботи і на основі цього керівництво може приймати певні управлінські рішення.

Основою при здійсненні внутрішнього контролю на будь-якому підприємстві є правильно сформована методика проведення внутрішнього контролю. Дослідження свідчать, що на даний час не існує відповідної методики внутрішнього контролю за здійсненими комісійними операціями підприємства.

² Науковий керівник: к.е.н., професор, Куцик П. О.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Окремі методологічні аспекти внутрішнього контролю на підприємствах різних сфер господарювання досліджували у своїх працях, як зарубіжні, так і вітчизняні вчені, серед яких: Р.Хілтон, П. О. Куцик [6], В. О. Шевчук, Т. А. Бутинець [9], О. Г. Дроздова, К. І. Редченко [11], Н. І. Петренко, А. В. Озеран, Б. В. Погріщук, Н. А. Осницька, В. В. Павлюк [8], Дж. Робертсон, Р. М. Воронко, Д. І. Венжега [4], Б. Харольд, О. А. Юрченко [13] та ін.

Зокрема М. А. Костів та А. В. Озеран досліджували внутрішній контроль на електролампових підприємствах [5]. Н. А. Осницька досліджувала методику внутрішнього контролю операцій з давальницькою сировиною [7]. Такі науковці, як Б. В. Погріщук та В. М. Пилявець досліджували методику внутрішнього контролю процесу виробництва продукції рослинництва [10].

Однак, в результаті проведених досліджень виявлено, що вчені не розглядали методику внутрішнього контролю на підприємствах, які здійснюють комісійні операції, тому цей напрям наукових досліджень є актуальним.

Мета.

Метою дослідження була оцінка методики внутрішнього контролю на підприємствах, які здійснюють комісійні операції та запропонування напрямів її удосконалення.

Методологія дослідження.

Методологічним і теоретичним фундаментом дослідження є нормативні і законодавчі акти із внутрішнього контролю та праці відомих зарубіжних і вітчизняних науковців з методології та теорії внутрішнього контролю. Під час дослідження застосовувались ретроспективні і загальнонаукові методи аналізу.

Результати.

У теорії внутрішнього контролю до сьогодні немає однозначності у визначенні основних теоретико-методологічних питань – мети, принципів, функцій, завдань, класифікації та методів внутрішнього контролю. Так, Т. А. Бутинець та Н. І. Петренко вважають, що метод господарського контролю – це дія або система дій, які спрямовані на теоретичне пізнання причин і умов виникнення та розповсюдження порушень та відхилень у системі господарювання [9, с. 303].

Відповідно, елементом методу контролю і ефективною контрольною функцією контролера, направленою на встановлення дотримання деяких нормативних положень підприємством (організацією) є прийом. З чого випливає, що головними методами контролю є загальнонаукові методи дослідження, всезагальні методи пізнання, методи дослідження запозичені з інших наук і спеціальні методи дослідження.

На думку М. Т. Білухи, М. Г. Дмитренка та Т. В. Микитенко, метод контролю у здійсненні своїх функцій характеризується використанням загальнонаукових й власних методичних прийомів [1].

У той же час метод та методика не є тотожними поняттями, оскільки “методика – це певний порядок застосування способів, прийомів, техніки, технології та процедур контролю” [9, с. 303]. Н. Г. Виговська та Н. І. Петренко стверджують, що методика – це сукупність правил здійснення конкретного дослідження, набір інструментів, предметів, що використовуються за конкретних обставин [3, с. 240].

Методика внутрішнього контролю – це порядок і послідовність застосування методів і прийомів контролю з метою підтвердження ступеня раціональності використання ресурсів підприємства, оптимізації господарських процесів у підприємницькій діяльності, яка повинна приносити максимальний прибуток у межах законодавства і прийнятої обліково-економічної політики [8].

Т. Ю. Бондаренко та Д. П. Волков вважають, що напрямом удосконалення методики

внутрішньогосподарського контролю є використання принципів і категорій діалектики [2].

Проаналізувавши різні точки зору, можна зробити висновок, що фундаментом методу внутрішнього контролю є діалектичний спосіб підходу і вивчення господарських операцій на окремих ділянках діяльності підприємств, а методика внутрішнього контролю – це певна кількість прийомів і способів, які забезпечують взаємозалежне та суцільне дослідження процесів і операцій діяльності підприємства та його структурних відділів спираючись на їх документальну обґрунтованість, достовірність та законність.

Д. І. Венжега стверджує, що при здійсненні внутрішнього контролю використовуються методи, що включають наступні елементи:

- бухгалтерський облік (рахунки і подвійний запис, інвентаризація, балансове узагальнення);
- управлінський облік (виділення центрів відповідальності, нормування витрат);
- ревізія, контроль, аудит (перевірка документів, перевірка арифметичних розрахунків, перевірка дотримання правил обліку окремих господарських операцій, інвентаризація, усне опитування персоналу, підтвердження і дослідження) [4].

Також, відносно визначення основних етапів внутрішнього контролю є різні підходи. На наш погляд, етап внутрішнього контролю щодо комісійних операцій залежить від періодичності проведення процедур внутрішнього контролю, послідовності та виникнення. Внаслідок цього для досліджуваних операцій можна виділити такі етапи внутрішнього контролю: початковий, основний та заключний.

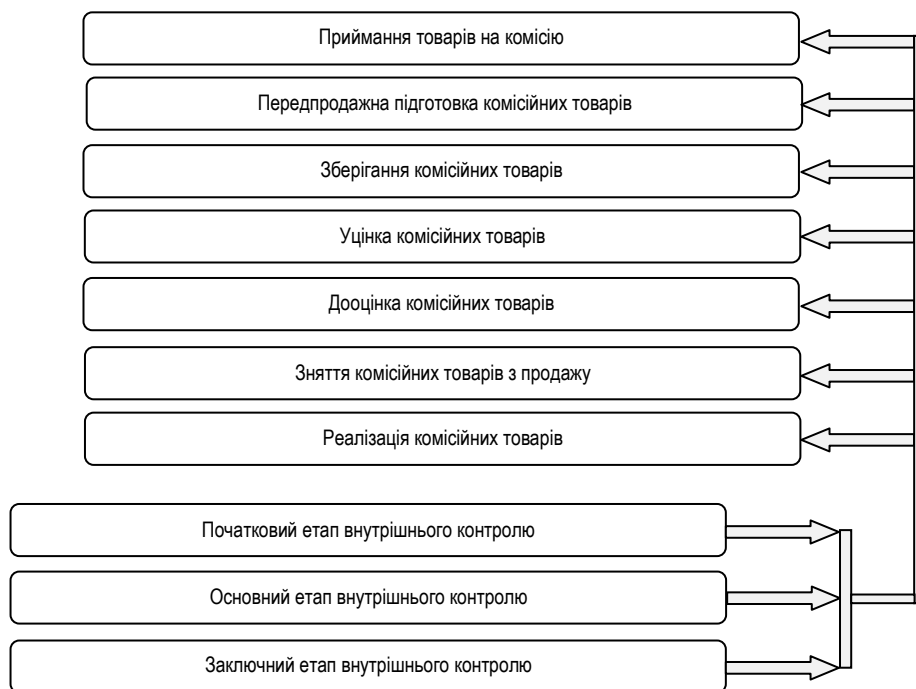
Початковий внутрішній контроль здійснюється на початку певної комісійної операції. Внаслідок чого, його вважають найбільш ефективним, оскільки він дає можливість попереджувати недоліки та може проводитись під час укладання контрактів (угод, договорів) на проведення комісійних операцій.

Основний внутрішній контроль проводиться на стадії завершення окремих комісійних операцій. З його допомогою здійснюється взаємозв'язок між суб'єктом і об'єктом управління, що дає можливість вчасно здійснити вплив на проведення операції та формування результатів діяльності підприємства. Заключний етап внутрішнього контролю проводиться на основі здійснення тематичних перевірок уповноваженими особами та службами внутрішнього контролю після проведення комісійних операцій, внаслідок чого його ефективність є меншою за попередні етапи внутрішнього контролю.

Методику внутрішнього контролю діяльності підприємств, які здійснюють комісійні операції, краще розглядати у розрізі здійснених операцій (приймання товарів на комісію, перепродажна підготовка, зберігання, уцінка, переоцінка, зняття з продажу, або реалізація комісійних товарів). Дослідивши методику внутрішнього контролю на підприємствах, які здійснюють комісійні операції можна зробити висновок, що на даних підприємствах вона, або відсутня, або потребує доопрацювання, тому ми запропонували модель внутрішнього контролю комісійних операцій підприємств (рис. 1).

Насамперед вивчаються особливості приймання товарів на комісію, перевіряється дотримання правил, оскільки їх недотримання, наприклад у магазинах комісійної торгівлі, призведе до обрахування комітетів. Порушення здійснюються внаслідок завищення знижок і заниження якості товарів. Тому потрібно здійснювати контроль над розміром наданих знижок, які зазначені у приймальних квитанціях.

На підприємствах, які здійснюють комісійні операції, під час проведення внутрішнього контролю аналізується ефективність їх діяльності, в тому числі, проводиться аналіз продажу товарів як за джерелами надходження товарів, так і за їх видами. Аналізуючи динаміку продажу комісійних товарів, порівнюють фактичні обсяги із середньорічними за попередні періоди.

**Рис. 1. Загальна модель внутрішнього контролю комісійних операцій підприємств
(розроблено автором)**

За зберіганням комісійних товарів, також потрібно здійснювати контроль, в тому числі за місцями зберігання і на усіх етапах. Потрібно звертати особливу увагу на правильність розміщення та зберігання товарів, відповідність облікових і фактичних залишків, виявлення непридатних для реалізації товарів.

На складах підприємств, які здійснюють комісійні операції, проводиться контроль наявності та руху товарів за їх кількістю і якістю. Перевіряються умови зберігання товарів, а також чи немає випадків пошкодження товарів з тих чи інших причин. Доцільно частіше застосовувати інвентаризацію як метод внутрішнього контролю, оскільки завдяки ній перевіряють наявність і стан комісійних товарів, за такими методами як: спостереження, реєстрація та зіставлення одержаних даних.

Внутрішній контроль проводиться і на етапі уцінки комісійних товарів, внаслідок перевірки наявності і правильності оформлення актів на уцінку комісійних товарів. Також, на даному етапі перевіряється правильність встановлення ціни на комісійні товари після їх уцінки (з врахуванням відсотку уцінки).

Під час проведення внутрішнього контролю на підприємствах, які здійснюють комісійні операції, перевіряється чи здійснювалася на досліджуваних підприємствах переоцінка комісійних товарів, якщо дана операція проводилася, тоді перевіряється наявність актів, які її підтверджують, аналізується правильність їх оформлення та достовірність поданої в них інформації.

Підтверджують надані послуги комісіонера такі первинні документи як: договори комісії, акти приймання-передачі наданих послуг, звіти про виконання послуг (звіти комісіонера) та супровідні документи (рахунки-фактури), які обґрунтовують здійснення комісійних послуг для підприємства-комітента. Найменування підприємства-комісіонера, яке здійснило послуги в рахунку-фактурі має відповідати аналогічним реквізітам у договорі комісії.

Якщо надання послуг комісіонера оформлюється актом приймання-передачі наданих послуг, тоді насамперед перевіряється своєчасність та правильність його оформлення, а також контролюється правильність визначення вартості наданих послуг.

При наданні послуг комісіонерами перевіряється, чи оформлені з ними договори і чи немає в них незаконних умов, а також чи правильно проведені розрахунки з ними. В процесі перевірки з'ясується вчасність та правильність оформлення актів про наданні послуги, а також перевіряється їх вартість.

Підприємство-комітент приймає виконані послуги та їх оплачує. У відповідності з умовами договору оплата за надані послуги може здійснюватися: після завершення виконання даних послуг повністю, або під час їх виконання. Однак незалежно від порядку розрахунків потрібно контролювати якість виконаних послуг, відповідність їх вимогам підприємства-комітента.

У випадку неправильного визначення вартості послуг комісіонера виявляються винні особи і приймаються заходи до усунення порушень та помилок.

На підставі актів приймання виконаних послуг, довідок про виконані послуги та інших первинних документів перевіряють обсяги виконаних послуг. Встановивши факти порушення строків виконання послуг комісіонера, слід з'ясувати, на яку суму та протягом якого строку комісіонер недовиконав їх, а також причини невиконаного плану. Також проводиться перевірка законності та правильності відображення в обліку понесених витрат на послуги комісіонера.

М. А. Костів та А. В. Озеран вважають, що система управління може ефективніше здійснювати контроль за діяльністю підприємства, зокрема, після зіставлення витрат із доходами [5].

Узагальнення результатів досліджень в сфері внутрішнього контролю надало можливість побудувати загальну схему методики проведення його на підприємствах, які здійснюють комісійні операції з продажу товарів (рис. 2).

Основною цілю системи внутрішнього контролю є забезпечення достовірною інформацією про отримані доходи та витрати, а також контроль за дотриманням зобов'язань. Об'єктами внутрішнього контролю на підприємствах, які здійснюють комісійні операції, є: операції пов'язані із прийманням, уцінкою, зберіганням, поверненням, передачею і зняттям з комісії товарів та операції за розрахунками з покупцями (продавцями) і комісіонерами. На підприємствах, які здійснюють комісійні операції, під час проведення внутрішнього контролю аналізуються різні джерела інформації та застосовуються, як документальні, так і фактичні прийоми.

На основі проведених досліджень вся отримана інформація узагальнюється у Звіті про результати здійснення внутрішнього контролю, головною складовою якого є пропозиції щодо усунення виявлених недоліків. Дані, які подані у звіті, повинні відповідати принципам достовірності та законності. На основі цього звіту приймаються відповідні управлінські рішення.

Висновки і перспективи.

Отже, методика внутрішнього контролю – це певна кількість прийомів і способів, які забезпечують взаємозалежне та суцільне дослідження процесів і операцій діяльності підприємства та його структурних відділів спираючись на їх документальну обґрунтованість, достовірність та законність. Основою належного інформаційного забезпечення системи управління підприємством, яке здійснює комісійні операції, є удосконалена методика проведення внутрішнього контролю за певними об'єктами.

На наш погляд, для покращення діяльності підприємств, які здійснюють комісійні операції з продажу товарів, та для ефективного проведення внутрішнього контролю доцільно використовувати запропоновані нами реєстри: Відомість внутрішнього контролю руху товарів прийнятих на комісію, Відомість внутрішнього контролю доходів від продажу товарів, прийнятих на комісію, Відомість внутрішнього контролю витрат, понесених на здійснення комісійних операцій.

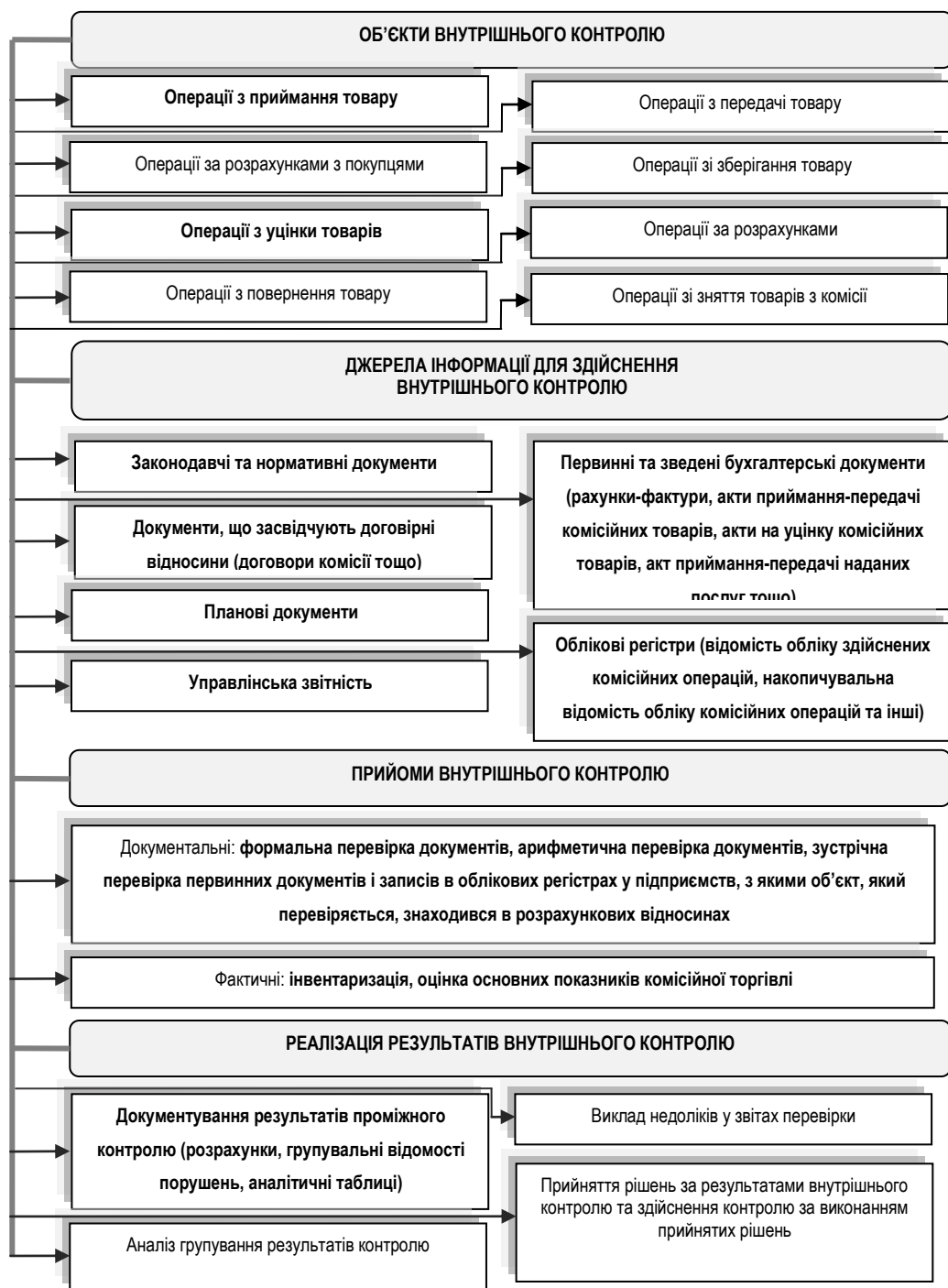

Рис. 2. Загальна схема внутрішнього контролю на підприємствах, які надають послуги з продажу товарів отриманих на комісію (запропоновано автором)

Список використаних джерел

1. Білуха М. Т., Дмитренко М. Г., Микитенко Т. В. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит: 2-е вид., переробл. і доповн. Київ : Укр. акад. оригін. ідей, 2006. 886 с.
2. Бондаренко Т. Ю., Волков Д. П. Контроль як інструмент для зміцнення внутрішнього управління. *Економічні науки. Серія: Економіка та менеджмент*. 2012. Вип. 9(2). С. 67–75.
3. Бутинець Ф. Ф., Боднар В. П., Виговська Н. Г., Петренко Н. І. Контроль і ревізія. Житомир : ПП "Рута", 2006. 560 с.
4. Венжега Д. І. Концептуальні основи внутрішнього контролю: сутність, системно-структурні характеристики, цілі, задачі, методи дослідження. *Регіональна бізнес-економіка та управління*. 2013. № 1(37). С. 127–133.
5. Костів М. А., Озеран А. В. Облік та контроль доходів і витрат в управлінні електроламповим підприємством. *Наукові школи світу: сучасний стан, перспективи розвитку*: матеріали 7-ї міжнар. наук. конф. Ч. 2. Житомир, 2008. С. 102-108.
6. Куцик П. О., Ясінська Л. Т., Куценко Н. В. Внутрішньогосподарський контроль витрат і доходів майбутніх періодів: організація, методика. *Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна*. 2011. Вип. 36. С. 219–224.
7. Осницька Н. А. Методика внутрішнього контролю операцій з давальницькою сировиною у виконавця. *Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки*. 2012. № 2(60). С. 76–78.
8. Павлюк В. В., Сердюк В. М., Акаєв Ш. М. Контроль і ревізія: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 196 с.
9. Петренко Н. І., Бутинець Т. А. Методологія і методика в господарському контролі. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: міжнародний збірник наукових праць. 2011. Вип. 3(21). С. 301-307. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4509/35.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
10. Погрішук Б. В., Пилявець В. М. Організаційні та методичні аспекти внутрішнього контролю процесу виробництва продукції рослинництва. *Науковий журнал "Економічні горизонти"*. 2017. № 2(3). С. 66–74.
11. Редченко К. І. Контроль і аудит на стратегічному рівні управління підприємством : монографія. Львів : Львівська комерційна академія, 2011. 360 с.
12. Семенів М. І. Методологічні прийоми внутрішньогосподарського контролю. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. 2010. № 3(53). С. 48–52.
13. Юрченко О. А. Методика внутрішнього контролю витрат іншої операційної діяльності. *Економічний часопис - XXI*. № 1-2(2). 2013. С. 52–55.

Статтю отримано: 16.09.2018 / Рецензування 27.09.2018 / Прийнято до друку: 22.11.2018

Khrystyna Kuzma

Postgraduate

Lviv University of Trade and Economics

Lviv, Ukraine

E-mail: kuzma.xristina@gmail.com

METHOD OF INTERNAL CONTROL AT ENTERPRISES WHICH IMPLEMENT COMMISSION OPERATIONS

Abstract

Introduction. In modern conditions, enterprises that carry out commission operations need to establish a mechanism for effective management, the main structural element of which is the system of internal control, which provides management system with operational data with the purpose to avoid and eliminate negative results of the activity. Properly formed internal control process at enterprises that carry out commission operations will allow to timely notice the deviations in the activities of the controlled object in accordance with the established program and propose some amendments to its activities.

Methods. The methodological and theoretical basis of the study represented by the normative and legislative acts on internal control as well as by works of well-known foreign and domestic scientists on the methodology and theory of internal control. The information base for conducting the research became 10 enterprises from the Lviv region, which carry out commission operations. The basis of the study is a scientific toolkit, which includes a critical analysis of the method of

internal control conducting at the enterprises that carry out commission operations.

Results. The article is devoted to the definition of the concepts "method", "internal control method" as well as the own definition is proposed. The basic methods of internal control are analyzed. The main forms of internal control in enterprises that carry out commission operations are highlighted. It is determined that the method of internal control of the enterprises activities that carry out commission operations is better to consider in terms of the stages carried out (acceptance of goods for commission, resale preparation, storage, write-off, reassessment, withdrawal from sale or commission goods sale). The general scheme of the method of conducting internal control at the enterprises, which carry out commission operations, is offered. The basic objects, sources of information and methods of internal control at enterprises that carry out commission operations are established. The information obtained as a result of internal control is summarized in the Report on the results of the internal control implementation, the main component of which is proposals for the identified shortcomings elimination. On the basis of this Report, certain managerial decisions are made at the enterprise.

Discussion. At the enterprises that carry out commission operations, it is necessary to further investigate the main problems of the organization of the internal control system, that will improve the efficiency of the enterprises under study.

Keywords: method, internal control, enterprise, management, commission operations.

References

1. Biluha, M. T., Dmytrenko, M. G. & Mykytenko, T. V. (2006). Finansovij kontrol': teoriya, revizija, audyt: 2-e vyd., pererobl. i dopovn [Financial control: theory, audit, audit: 2 nd type, reworked. and complemented]. Kyi'v : Ukr. akad. orygin. Idej.
2. Bondarenko, T. Ju. & Volkov, D. P. (2012). Kontrol' jak instrument dja zmicnennja vnutrishn'ogo upravlinnja [Control as a tool for strengthening internal management]. *Ekonomichni nauky. Serija: Ekonomika ta menedzhment*, 9(2), 67-75.
3. Butynec', F. F., Bodnar, V. P., Vygovs'ka, N. G. & Petrenko, N. I. (2006). Kontrol' i revizija: pidruchnyk [Control and revision: a textbook]. Zhytomyr : PP "Ruta".
4. Venzhega, D. I. (2013). Konceptual'ni osnovy vnutrishn'ogo kontrolju: sutnist', systemno-strukturni harakterystyky, cili, zadachi, metody doslidzhennja [Conceptual bases of internal control: essence, system-structural characteristics, goals, tasks, methods of research]. *Regional'na biznes-ekonomika ta upravlinnja*, 1(37), 127-133.
5. Kostiv, M. A. & Ozeran, A. V. (2008). Oblik ta kontrol' dohodiv i vytrat v upravlinni elektrolampovym pidpryemstvom [Accounting and control of income and expenses in the management of an electric lamp enterprise]. *Naukovi shkoly svitu: suchasnyj stan, perspektyvy rozvytku: materialy 7-i' mizhnar. nauk. konf. Zhytomyr*, 102-108.
6. Kucyk, P. O., Jasins'ka, L. T. & Kucenko, N. V. (2011). Vnutrishn'ogospodars'kyj kontrol' vytrat i dohodiv majbutnih periodiv: organizacija, metodyka [Internal control of costs and incomes of future periods: organization, methodology]. *Visnyk L'vivs'koj komercijnoi akademii'*. Serija ekonomichna, 36, 219-224.
7. Osnyc'ka, N. A. (2012). Metodyka vnutrishn'ogo kontrolju operacij z daval'nyc'koju syrovynnoju u vykonavcja [The method of internal control of operations with tolling raw materials from the executor]. *Visnyk ZhDTU. Serija: Ekonomichni nauky*. 2(60). 76-78.
8. Pavljuk, V. V., Serdjuk, V. M. & Akajev, Sh. M. (2006). Kontrol' i revizija: navchal'nyj posibnyk [Control and revision: a manual]. Kyi'v : Centr navchal'noi' literatury.
9. Petrenko, N. I. & Butynec', T. A. (2011). Metodologija i metodyka v gospodars'komu kontroli [Methodology and methods in economic control]. *Problemy teorii' ta metodologii' buhgalters'kogo obliku, kontrolju i analizu: mizhnarodnyj zbirnyk naukovyh prac'*, 3(21). 301-307. [eztur.ztu.edu.ua](http://eztur.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4509/35.pdf?sequence=1&isAllowed=y). Retrieved from <http://eztur.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4509/35.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
10. Pogrishhuk, B. V. & Pyljavec', V. M. (2017). Organizacijni ta metodychni aspekty vnutrishn'ogo kontrolju procesu vyrobnyc'tva produkci' roslynnyctva [Organizational and methodical aspects of internal control of the production process of crop production]. *Naukovyj zhurnal "Ekonomichni goryzonty"*, 2(3), 66-74.
11. Redchenko, K. I. (2011). Kontrol' i audyt na strategichnomu rivni upravlinnja pidpryemstvom : monografija [Control and audit at the strategic level of enterprise management: a monograph]. L'viv : L'vivs'ka komercijna akademija.
12. Semeniv, M. I. (2010). Metodologichni pryjomy vnutrishn'ogospodars'kogo kontrolju [Methodological methods of internal control]. *Visnyk Zhytomys'kogo derzhavnogo tehnologichnogo universytetu*, 3(53), 48-52.
13. Jurchenko, O. A. (2013). Metodyka vnutrishn'ogo kontrolju vytrat inshoi' operacijnoi' dijal'nosti [Method of internal control of costs of other operational activities]. *Ekonomichnyj chasopys – XXI*. 1-2(2). 52–55.

Received: 09.16.2018 / Review 09.27.2018 / Accepted 11.22.2018